

Archiwum Historyczne Elektroenergetyki Polskiej

województwo pomorskie

powiat toruński

gmina Toruń

adres placówki: Generała Józefa Bema 128, 87-100 Toruń

adres strony internetowej -----

Archiwum Historyczne Elektroenergetyki Polskiej to jedyne w kraju branżowe archiwum poświęcone elektroenergetyce, ludziom i wydarzeniom z nią związanym. Powstało ono w 1970 roku w Toruniu, przy ówczesnym Zakładzie Energetycznym z inicjatywy Mariana Ludwika Hoffmana (1922-2010). Archiwum to stanowiło również zaczątek do utworzenia innej placówki znajdującej się również w Toruniu- Ośrodka Tradycji Energetyków Polskich (nazwa robocza tego obiektu). W wyniku różnych transformacji w energetyce, restrukturyzacji zakładu energetycznego, później spółki oraz konsolidacji w koncerny zostało rozproszone i nie kontynuowano już jego rozwoju. Jego przechowane elementy wraz z innymi nabytkami w formie darów lub depozytów tworzą obecnie ten dosyć duży zbiór historyczny archiwaliów i eksponatów, porządkowany i wystawiany w Ośrodku Tradycji.

Pod koniec 2019 r. otwarto uroczyste Ośrodek Tradycji. W pierwszym organizacyjnym kroku udostępniono 350 m² powierzchni. W czterech salach wystawowych zaprezentowano początki energetyki polskiej, jej wkład w odbudowę i rozwój II RP. Udostępniono archiwalia i eksponaty ilustrujące wiedzę o podstawowych dziedzinach energetyki: szkolnictwie, piśmiennictwie, elektroenergetyce, telekomunikacji, przemyśle oraz instalacjach elektrotechnicznych. Zgromadzono artefakty, które ilustrują heroizm energetyków nie tylko przy elektryfikacji kraju, ale pokazują także ich ogromny wysiłek i zaangażowanie przy odbudowie młodego Państwa Polskiego.

Należy zaznaczyć, że zgromadzony zasób tworzą wyłącznie darowizny osób prywatnych lub organizacji społeczno-naukowych związanych z branżą energetyczną. Wśród darczyńców byli naukowcy z polskich uczelni, potomkowie rodzin energetycznych, pracownicy energetyki i pasjonaci. Dzięki temu udało się stworzyć unikatową placówkę w kraju, która jest w stanie tak bogato zilustrować ponad wiekową historię polskiej elektroenergetyki, a w zakresie udokumentowania początków energetyki polskiej z lat 1918-1939 jest najprawdopodobniej w Polsce bezkonkurencyjna.

Zgromadzony zbiór tworzą archiwalia w postaci fotografii, obrazów, grafik, druków jednorazowych, teczek aktowych, map, wykresów, książek, czasopism oraz aparatów i urządzeń elektrotechnicznych jak mierniki, liczniki, makiety obiektów, słupów. Są także filmy od lat 70 XX w. obrazujące różne wydarzenia z branży energetycznej. W jednej z sal udostępniono również pierwsze polskie urządzenia grzewcze z gospodarstw domowych. Ogółem wyeksponowano ok. 25 % zbioru. Systematycznie porządkowane są kolejne partie zasobu.

W związku z tym, że Ośrodek Tradycji jest jeszcze w organizacji i ulokowany jest w budynku Energi -Operatora to podlega on regułom obowiązującym w tej spółce. Oznacza to konieczność umawiania się do zwiedzania poprzez wcześniejszy kontakt telefoniczny i w godzinach pracy Operatora w Toruniu, czyli 7.00- 16.00.

Widok na lokalizację Ośrodka Tradycji Energetyków Polskich (piętro). Zabudowania po elektrowni miejskiej w Toruniu (1894 r.).

Od lewej: sala portetowa; sala wystawowa- „Narodziny Elektroenergetyki Polskiej”

Źródła

- <https://docplayer.pl/110654903-Sz-a-ami-prof-alfonsa-hoffmanna-i-ks-dr-bernarda-sychty-po-ziemi-swieckiej.html>
- https://sep.com.pl/infosepik/2008-2009/infosepik_2009_67.pdf
- Informacje uzyskane od p. Lidii Zuby

Sebastian Samul

Politechnika Gdańska, Wydział Elektrotechniki i Automatyki
semestr 1, studia stacjonarne, kierunek elektrotechnika
Projekt wykonany w ramach przedmiotu Historia techniki, semestr letni 2021/2022